

Nr 185.

Av herr **Wohlin m. fl.**, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning i fråga om en enhetlig organisation av den svenska socialförsäkringens olika grenar.

Socialförsäkringskommitténs förslag till allmän sjukförsäkring har ånyo riktat uppmärksamheten på de brister, som vidlåda den lösning, som socialförsäkringsfrågorna hittills fått här i landet. Detta förslag innebär nämligen, att vi för sjukförsäkringens centrala förvaltning skulle få ytterligare ett stort ämbetsverk och sålunda den redan förefintliga splittringen av socialförsäkringens på från varandra skilda grenar ytterligare betonas. Det är uppenbart, att en sådan splittring är onaturlig, då ju alla dess grenar hava ett gemensamt mål, nämligen att giva den försäkrade viss ersättning vid förlust av arbetsförmågan. Och den verkar direkt skadligt genom att öka kostnaderna och minska försäkringens effektivitet. De enorma, alltjämt växande budgeterna för pensionsstyrelsen och riks-försäkringsanstalterna tala i förra avseendet sitt tydliga språk, och likväl bör härvid jämväl tagas i beräkning det ökade arbete och den ökade kostnad, som organisationens olämplighet medför för andra myndigheter och för de försäkrade. Och vad försäkringens effektivitet beträffar, måste den lida genom bristen på planmässig samverkan mellan försäkringens olika grenar, i det att försäkringsförmånerna inom den ena grenen bestämts utan hänsyn till förmånerna i den andra, i stället för att de borde avvägas mot varandra, så att icke ersättningarna i vissa fall sättas så höga, att de i andra lika viktiga eller viktigare fall måste sättas för låga, eftersom tydligen varken statens eller de försäkrades intressen tillåta, att försäkringskostnaden i sin helhet uppdrives över en viss gräns.

I sitt utlåtande över socialkommitténs förslag till sjukförsäkringslag har pensionsstyrelsen bestämt avstyrkt, att något beslut om sjukförsäkringslag
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 3 saml. 74 häft. (Nr 185—187.) 1

ringens organisation fattas, innan en fullständig utredning föreligger om det sätt, på vilket denna nya försäkringsgren bör inpassas i vår nuvarande socialförsäkring. Och i utlåtande över samma förslag har försäkringsinspektionen uttalat, att det ovillkorligen bör fordras, att sjukförsäkringen icke nu så organiseras, att därigenom en snar och genomgripande reform av socialförsäkringen i dess helhet försvåras eller äventyras. Båda dessa myndigheter uttala, att efter deras förmenande en utredning angående socialförsäkringens organisation bör kunna verkställas på ganska kort tid, och försäkringsinspektionens chef har i tillverkets utlåtande fogat yttrande uppdragit huvudlinjerna för en enhetlig organisation av socialförsäkringen. Även om man med honom gör all reservation för de brister, som givetvis måste vidlåda detta utkast, torde detta dock vara ägnat att belysa problemets innebörd och vilka fördelar man kan hoppas vinna, om man lyckas skapa en ändamålsenlig organisation. I detta hänseende må här följande anföras:

1) Genom förenkling av avgifternas debitering och uppbörd kunna stora direkta och indirekta besparingar göras i arbetskrafter och kostnader, såväl för den centrala förvaltningen som för de lokala uppbördsmyndigheterna och för de försäkrade samt deras arbetsgivare. För denna förenkling bör man utnyttja, att det i följd av att försäkringen är obligatorisk är försäkringstekniskt möjligt att bestämma avgifterna summariskt, utan att detta behöver medföra orättvis belastning av de försäkrade. Och där sådan möjlighet icke finnes, bör staten hellre bidraga till avgifternas utjämning än skapa en dyrbar förvaltningsapparat för de försäkringstekniskt riktiga avgifternas utkrävande, därest det förra blir billigare. Om arbetsgivarna, såsom socialförsäkringskommittén föreslår i fråga om sjukförsäkringen, bliva ansvariga åtminstone till någon del för att deras arbetares avgifter erläggas, så måste det så ordnas, att arbetsgivaren ej därigenom betungas med en vidlyftig uppgiftsskyldighet.

2) Den centrala registreringen av de försäkrade och deras avgifter torde sannolikt i samband med reformen av avgiftsuppbörden kunna göras onödig. Även den centrala registreringen av arbetsgivarna kan inskränkas, så att den kommer att kräva endast en ringa bråkdel av det arbete, som den nu kostar. Även de statistiska arbetena böra inskränkas.

3) Anslutning bör åstadkommas mellan sjukförsäkringen och invalidförsäkringen, så att den ersättning, som lämnas vid varaktig oförmåga, blir ungefär lika med den, som lämnas vid långvarig sjukdom. Även klyftan mellan ersättning vid olycksfall i arbete och vid av annan orsak föranledd arbetsoförmåga bör minskas.

4) Statens bidrag till försäkringskostnaden bör givas på sådant sätt, att det kommer endast dem till godo, som verkligen äro i behov därav. Därigenom bör statens hjälp åt dem kunna bliva mera effektiv, än om den gives även åt andra.

5) Statens fondbildning för pensionsförsäkringen bör inskränkas till vad som erfordras för att vinna en någorlunda jämn belastning av de olika generationerna av skattedragande. Därigenom torde försäkringsförmånerna kunna för den nu levande generationen göras större än om fondbildningen göres större.

I likhet med de ovannämnda myndigheterna finna vi det uppenbart, att allmän sjukförsäkring icke bör införas på sådant sätt, att en grundlig reform av socialförsäkringen i dess helhet därigenom äventyras eller väsentligen försvåras. Skulle frågan om den allmänna sjukförsäkringen komma att föreläggas innevarande års riksdag, komma vi därför att hemställa om uppskov därmed, tills utredning angående socialförsäkringens enhetliga organisation verkställes. Men då det synes ovisst, om sjukförsäkringsförslaget kan komma upp i år, och då oberoende därav organisationsfrågan är av den vikt och betydelse för de socialförsäkringsgrenar, vi redan hava, att dess utredning icke bör förhalas, hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande skyndsammast möjligt av utredning, rörande huruvida och i vad mån en enhetlig organisation av den svenska socialförsäkringens olika grenar kan och bör genomföras, i syfte att åstadkomma förenkling av förvaltningen och nedbringande av kostnaderna för denna, ävensom största möjliga effektivitet av försäkringen.

Stockholm den 28 januari 1920.

Nils Wohlin.

Petrus Nilsson.

Gustaf Bergström.

Gösta Andersson.

K. G. Westman.
